FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ

fremsat den 26. juni 1997 *

A — Indledning

1. Den foreliggende anmodning om besvarelse af et præjudicielt spørgsmål fra Cour d'appel de Mons, 4. Kriminalafdeling, vedrører proceduren for fællesskabsforsendelse.

2. I hovedsagen er de anklagede tiltalt for i perioden oktober 1984 til marts 1985 i Belgien svigagtigt at have indført konfektionsbeklædning fra Frankrig, men af ukendt oprindelse.

3. Straffesagen tog tilsyneladende sin begyndelse med en fælles undersøgelse, som blev foretaget af de kompetente franske og belgiske myndigheder. I forbindelse med denne undersøgelse sendte direction nationale des enquêtes douanières (told- og afgiftsefterforskningen, herefter »DNED«), Paris, den 13. marts 1985 et telex til de belgiske myndigheder, hvori det anførtes, at der efter de husundersøgelser, der var gennemført i Frankrig, måtte konstateres følgende overtrædelser:

»1) Udsmugling af tøj (*oprindelse: Frankrig* [1], destination: Belgien, navnlig Bruxelles), skønnet værdi: 5 000 000 FF i det ikke-forældede tidsrum.

2) Indsmugling af andet tøj (*af spansk oprindelse, stammende fra Belgien* [2]) beregnet til forskellige kunder i Paris, skønnet værdi 2 000 000 FF.«

4. De belgiske myndigheder indledte herefter strafferetlig forfølgning mod Eddy Amelynck og 29 andre (fysiske og juridiske) personer på grundlag af de belgiske toldbestemmelser. Myndighederne anførte som begrundelse, at eftersom dokument T2 eller T2L ikke forelå, var det ikke muligt for de tiltalte at føre bevis for, at de varer, som var blevet indført fra Frankrig til Belgien, havde oprindelse i Fællesskabet. Herudover påstod myndighederne de tiltalte tilpligtet at betale toldafgift af de foretagne indførsler.

5. Tribunal de Tournai fastslog i sin dom af 9. februar 1993, at straffesagen var forældet. Samtidig udtalte retten, at de faktiske omstændigheder, der blev gjort gældende over for de tiltalte, måtte anses for at være godtgjort, og retten dømte 28 tiltalte til at betale de forfaldne toldafgifter med tillæg af morarenter [3]. Størstedelen af de dømte

* Originalsprog: tysk.

1 — Min fremhævelse.

2 — Min fremhævelse.

3 — En af de tiltalte blev frikendt i dommen, og en anden af de tiltalte var i mellemtiden afgået ved døden.

personer har iværksat appel af afgørelsen ved Cour d'appel de Mons. Under behandlingen af sagen for denne ret gjorde nogle af appellanterne gældende, at det fremgik af det omtalte telex af 13. marts 1985, at de pågældende varer havde oprindelse i Fællesskabet.

6. For at forstå de spørgsmål, der er rejst i nærværende sag, er det nødvendigt at kaste et blik på de bestemmelser, der var gældende for fællesskabsforsendelser i det pågældende tidsrum. Disse bestemmelser fremgår af Rådets forordning (EØF) nr. 222/77 af 13. december 1976 om fællesskabsforsendelse [4].

7. Domstolen har allerede undersøgt disse regler i sin dom af 7. marts 1990 i sagen Trend-Moden Textilhandels [5] og har i dommen sammenfattet de pågældende bestemmelser som følger:

»9. Forordning nr. 222/77 foreskriver to former for fællesskabsforsendelse. Den ene, den såkaldte eksterne fællesskabsforsendelse, gælder ifølge artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 222/77 i det væsentlige for varer, der ikke opfylder betingelserne i EØF-traktatens artikel 9 og 10, dvs. varer, der hidrører fra tredjelande, og som ikke befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet. Den anden, den såkaldte interne fællesskabsforsendelse, gælder ifølge forordningens artikel 1, stk. 3, i det væsentlige for varer, der opfylder betingelserne i EØF-traktatens artikel 9 og 10, dvs. varer med oprindelse i medlemsstaterne eller som befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet, såkaldte 'fællesskabsvarer'.

10. Ifølge artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 222/77 skal varer, der transporteres efter reglerne om ekstern fællesskabsforsendelse, angives til forsendelse i en T1-angivelse.

11. Ifølge forordningens artikel 39, stk. 1, skal varer, der transporteres efter reglerne om intern fællesskabsforsendelse, dvs. i det væsentlige fællesskabsvarer, angives til forsendelse i en T2-angivelse. Dette dokument tjener altså i almindelighed som bevis for, at en vare, som er underkastet reglerne om intern fællesskabsforsendelse, har fællesskabskarakter.

12. Det bemærkes endvidere, at der i særlige bestemmelser i forordning nr. 222/77 er angivet de tilfælde, hvor fællesskabsvarer ikke transporteres efter reglerne om intern fællesskabsforsendelse.

4 — EFT L 38, s. 1. Denne forordning blev afløst af Rådets forordning (EØF) nr. 2726/90 af 17.9.1990 om fællesskabsforsendelse (EFT L 262, s. 1).

5 — Sag C-117/88, Sml. I, s. 631.

13. For disse fællesskabsvarer, der ikke transporteres efter reglerne om intern fællesskabsforsendelse, når denne ikke er obligatorisk, er der i Kommissionens forordning (EØF) nr. 223/77 af 22. december 1976 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende fællesskabsforsendelse og regler om forenkling af denne (EFT 1977 L 38, s. 20) som bevis foreskrevet T2L-dokumentet, hvis indhold svarer til T2-forsendelsesdokumentet, der anvendes ved intern fællesskabsforsendelse (jf. niende betragtning til og artikel 1, stk. 8, i forordning nr. 223/77).

14. Heraf følger, at forordningerne nr. 222/77 og nr. 223/77 fastsætter princippet om, at beviset for en vares fællesskabskarakter — bortset fra de foreskrevne undtagelser — udelukkende kan føres med forsendelsesdokument T2, henholdsvis forsendelsesdokument T2L.

15. Denne fortolkning bekræftes af artikel 9 i forordning nr. 222/77, der foreskriver følgende: 'når bestemmelserne i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab angående frie varebevægelser i de tilfælde, der omhandles i denne forordning, kun anvendes, såfremt der forelægges et dokument for intern fællesskabsforsendelse, der er udstedt som bevis for varerne karakter af fællesskabsvarer, vil vedkommende kunne få dette dokument udstedt efterfølgende hos de kompetente myndigheder i afgangsmedlemsstaten'. Denne bestemmelse udtrykker fællesskabslovgivers hensigt, nemlig at udelukke andre bevismidler og samtidig lette ansøgerens opgave. En tilsvarende bestemmelse i artikel 71 i gennemførelsesforordning nr. 223/77 foreskriver, at forsendelsesdokument T2L kan udstedes efterfølgende« [6].

8. I henhold til artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 222/77 gælder for interne fællesskabsforsendelser — med få (og for denne sag ikke relevante) undtagelser — de regler tilsvarende, der er fastsat for ekstern fællesskabsforsendelse i afsnit II (artikel 12-38) i den nævnte forordning.

Til disse bestemmelser hører også forordningens artikel 37, som har følgende ordlyd:

»1. De behørigt udstedte T1-angivelser og de af toldvæsenet i en medlemsstat trufne foranstaltninger til sikring af identiteten har samme retsvirkninger i andre medlemsstater som de af toldmyndighederne i disse medlemsstater på reglementeret vis udstedte T1-angivelser og til sikring af identiteten trufne foranstaltninger.

2. Resultatet af undersøgelser foretaget af en medlemsstats kompetente myndigheder i medfør af reglerne om fællesskabsforsendelse har samme beviskraft i de øvrige medlems-

6 — Se ovenfor, note 5, præmis 9-15.

stater som resultatet af undersøgelser foretaget af de kompetente myndigheder i disse medlemsstater.«

9. Cour d'appel de Mons har fundet det nødvendigt at få en fortolkning af de nævnte fællesskabsretlige bestemmelser til brug for afgørelsen i den for appelretten verserende sag. Den har derfor forelagt Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse i henhold til EF-traktatens artikel 177:

»Er fællesskabsforordningerne nr. 222/77 og nr. 223/77, der fastsætter princippet om, at beviset for en vares fællesskabskarakter — bortset fra de foreskrevne undtagelser — udelukkende kan føres med forsendelsesdokument T2, henholdsvis T2L, i overensstemmelse med EØF-traktatens artikel 9 og 10, og er forordningerne forenelige med artikel 37, stk. 2, og artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 222/77, som tillægger resultatet af undersøgelser foretaget af en medlemsstats kompetente myndigheder samme beviskraft som resultatet af undersøgelser foretaget af de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater?«

10. I alt 11 af appellanterne i hovedsagen, Kongeriget Belgien, Forbundsrepublikken Tyskland, Rådet og Kommissionen har deltaget i sagen ved Domstolen.

B — Stillingtagen

11. Det præjudicielle spørgsmål fra Cour d'appel de Mons er opdelt i to dele. For det første spørges der om, hvorvidt kravet om, at beviset for en vares fællesskabskarakter udelukkende kan føres med forsendelsesdokument T2 eller T2L, er i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 9 og 10. For det andet ønsker den forelæggende ret oplyst, om dette krav harmonerer med artikel 37, stk. 2, og artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 222/77.

Den første del af spørgsmålet

12. Som den belgiske regering og Kommissionen har anført, fremgår svaret på det første spørgsmål allerede af den ovennævnte dom fra Domstolen i sagen Trend-Moden Textilhandels. Rådet har den samme opfattelse.

13. I den nævnte dom udtalte Domstolen:

»18. Forelæggelseskendelsen nævner sagsøgerens opfattelse, hvorefter fordelingen af bevisbyrden og begrænsningen af bevismidlerne kan føre til det resultat, at der opkræves told af varer, som ikke er forsynet

med de foreskrevne forsendelsesdokumenter, men hvis fællesskabskarakter imidlertid er godtgjort på anden måde, hvilket resultat er i strid med EØF-traktatens artikel 9 og 10.

19. Det bemærkes hertil, at traktatens artikel 9 og 10 ikke indeholder regler om bevismidler eller bevisbyrden for en vares fællesskabskarakter. Artiklerne overlader det til den afledte fællesskabsret at regulere disse spørgsmål.

20. Det bemærkes endvidere, at den beskrevne ordning er begrundet i nødvendigheden af at lette varebevægelserne over Fællesskabets indre grænser, hvilket udgør et af de grundlæggende principper for det fælles marked. Det ligger inden for dette formål og kan derfor ikke anses for stridende mod EØF-traktatens artikel 9 og 10, at der for de erhvervsdrivende, som principielt skal bære bevisbyrden, stilles ensartede og simple bevismidler til rådighed for varernes fællesskabskarakter, idet de samtidig indrømmes mulighed for endog at fremlægge disse beviser efter overskridelsen af grænsen.

21. Herefter bør der gives det svar, at gennemgangen af det forelagte spørgsmål intet har frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af Rådets forordning nr. 222/77 og Kommissionens forordning nr. 223/77, for så vidt disse forordninger udelukker — bortset fra de foreskrevne undtagelser — at der kan føres bevis for en vares fællesskabskarakter over for toldmyndighederne i bestemmelsesmedlemsstaten med andre bevismidler end forsendelsesdokumenterne T2 eller T2L« [7].

14. Jeg anser dette ræsonnement for overbevisende. Rigtigheden af denne dom er i øvrigt heller ikke blevet draget i tvivl af nogen af parterne i nærværende sag.

Den anden del af spørgsmålet

15. Helt så enkelt er det ikke med svaret på det andet spørgsmål. Det drejer sig her om, hvorvidt der efter artikel 37, stk. 2, i forordning nr. 222/77 (ligeledes anvendelig for interne fællesskabsforsendelser i henhold til artikel 39, stk. 2) også kan føres bevis for en vares fællesskabskarakter ved henvisning til »undersøgelsesresultaterne« fra toldmyndighederne i en medlemsstat. Dette spørgsmål er ikke hidtil blevet undersøgt af Domstolen.

7 — Se ovenfor, note 5, præmis 18-21.

16. Den belgiske regering har gjort gældende, at det overhovedet ikke er sikkert, at telexet af 13. marts 1985 fra de franske toldmyndigheder indeholdt eller måtte antages at indeholde en konstatering af de pågældende varers oprindelse. Regeringen henviser i den forbindelse til indholdet af denne skrivelse og omstændighederne i forbindelse med den. Dette er et faktisk spørgsmål, som alene den nationale ret er kompetent at tage stilling til. Ved besvarelsen af det andet spørgsmål går jeg ud fra den antagelse, at det nævnte telex faktisk indeholder en sådan konstatering [8].

17. Det kan ikke benægtes, at ordlyden af artikel 37 giver mulighed for en fortolkning, i henhold til hvilken de i bestemmelsens stk. 2 nævnte »undersøgelsesresultater« lige så godt kunne angå en vares fællesskabskarakter. Artikel 37, stk. 2, i forordning nr. 222/77 måtte da anses for at være en undtagelsesbestemmelse, ifølge hvilken det ville være tilladt at føre beviset for en fællesskabskarakter med relevante resultater fra toldmyndighederne i en medlemsstat i stedet for fremlæggelse af det ellers foreskrevne dokument.

18. Den tyske regering har heroverfor anført, at artikel 9 i forordningen, der giver afgangsmedlemsstaten hjemmel til at udstede forsendelsesdokumenter, er en specialbestemmelse i forhold til artikel 37, stk. 2, og artikel 39, stk. 2, og at den derfor har forrang for disse bestemmelser. Det må imidlertid bemærkes, at artikel 9 hører til de »almindelige bestemmelser« i afsnit I i forordningen, mens artikel 37 og 39 findes under de særlige regler om ekstern fællesskabsforsendelse (afsnit II) og intern fællesskabsforsendelse (afsnit III). Den tyske regerings anbringende forekommer mig derfor ikke umiddelbart at være afgørende.

19. Til trods herfor er jeg som den tyske regering, den belgiske regering og Kommissionen af den opfattelse, at beviset for en vares fællesskabskarakter, også under hensyntagen til artikel 37 og 39 i forordning nr. 222/77, som hovedregel — dvs. bortset fra de i forordningen anførte tilladte undtagelser — kun kan føres med de tidligere flere gange omtalte forsendelsesdokumenter.

20. Som Domstolen allerede har fastslået, har bestemmelserne om fællesskabsforsendelse, som omhandles i denne sag, til formål »at lette transporten af varer inden for Fællesskabet ved forenkling og standardisering af formaliteterne ved overskridelse af de indre grænser« [9]. En sådan *forenkling og standardisering* af formaliteterne ville imidlertid blive illusorisk, hvis de erhvervsdrivende ligeledes havde mulighed for at føre

8 — En sådan fortolkning kunne f.eks. støtte sig på den omstændighed, at telexet tydeligt indeholder en sondring mellem varernes »oprindelse« og det sted, de »stammede« fra.

9 — Se den ovenfor nævnte dom, note 5, præmis 16.

bevis for varers fællesskabskarakter ved efter forgodtbefindende at benytte andre dokumenter, der er udstedt af de pågældende toldmyndigheder, og som indeholder tilsvarende undersøgelsesresultater, i stedet for de foreskrevne forsendelsesdokumenter. Der er efter min opfattelse heller ingen holdepunkter for, at fællesskabslovgiver har haft til hensigt at give artikel 37, stk. 2, et så vidt indhold. I denne sammenhæng — og for så vidt er det af den tyske regering anførte anbringende absolut relevant — må det holdes for øje, at artikel 9 i forordningen giver mulighed for også efterfølgende at få udstedt et fællesskabsforsendelsesdokument. Som Domstolen tidligere har anført i sin dom i sagen Trend-Moden Textilhandels, udtrykker denne bestemmelse »fællesskabslovgivers hensigt, nemlig at udelukke andre bevismidler« [10].

21. Som den belgiske regering har gjort gældende, tjener bestemmelserne i artikel 37, stk. 2, og i artikel 39, stk. 2, snarere til at lette samarbejdet mellem toldmyndighederne. Kommissionen gør i den sammenhæng gældende, at disse bestemmelser vedrører »undersøgelser« i forbindelse med forsendelser, for hvilke det foreskrevne forsendelsesdokument allerede er udstedt (eller — som det kunne tilføjes — der er ansøgt om det). Da varerne i den foreliggende sag efter det oplyste ikke blev transporteret »i medfør af reglerne om fællesskabsforsendelse«, finder artikel 37, stk. 2, ikke anvendelse. Den belgiske regering har givet udtryk for en tilsvarende opfattelse. Spørgsmålet om, dette er en rigtig fortolkning af de omhandlede bestemmelser, kommer ikke til afgørelse i denne sag [11]. I hvert fald forekommer det mig at være klart, at toldmyndighedernes konstateringer i henhold til artikel 37, stk. 2, og artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 222/77 *ikke* kan træde i stedet for forsendelsesdokumenterne, der er foreskrevet i denne forordning. Disse artikler er derfor ikke anvendelige i denne sag.

22. Enkelte af appellanterne gør gældende, at der er tale om en straffesag, i hvilken de tiltalte skal anses for uskyldige, indtil det modsatte er bevist. I hvert fald må en sådan sag derfor i mangel af de foreskrevne forsendelsesdokumenter tage udgangspunkt i varernes faktiske oprindelse, hvis denne — som det er tilfældet her — kan bevises på anden måde. Dette anbringende kan ikke uden videre afvises. Jeg er dog af den opfattelse, at Domstolen ikke er nødt til at gå ind på dette spørgsmål, hvis afgørelse i sidste ende er forbeholdt den nationale ret. Det må i den forbindelse erindres, at lovovertrædelserne, som blev gjort gældende over for de tiltalte, er forældede, og at dommen fra Tribunal de Tournai udelukkende drejer sig om betalingen af toldafgifter med tillæg af morarenter.

10 — Se ovenfor, note 5, præmis 15.

11 — Ordlyden betinger i hvert fald ikke en så indskrænkende fortolkning.

C — Forslag til afgørelse

23. Jeg skal herefter foreslå, at det præjudicielle spørgsmål fra Cour d'appel de Mons besvares på følgende måde:

»Den i Rådets forordning (EØF) nr. 222/77 og i Kommissionens forordning (EØF) nr. 223/77 anførte regel om, at beviset for en vares fællesskabskarakter — bortset fra de foreskrevne undtagelser — udelukkende kan føres med forsendelsesdokument T2 eller T2L, er forenelig med såvel artikel 9 og 10 i EF-traktaten som med artikel 37, stk. 2, og artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 222/77, i henhold til hvilke resultatet af undersøgelser foretaget af en medlemsstats kompetente myndigheder har samme beviskraft i de øvrige medlemsstater som resultatet af undersøgelser foretaget af de kompetente myndigheder i disse medlemsstater.«